

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Metodika pro vzdělávací oblast Člověk a svět práce

Mojito z vlastní zahrádky

Vytvořeno v rámci projektu OPVVV „Pregraduální vzdělávání v učitelských oborech na Pedagogické fakultě Ostravské univerzity“, reg.č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_038/0006778

„Toto dílo je licencováno pod licencí Creative Commons [Uveďte původ - Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní]. Licenční podmínky navštivte na adrese <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode.cs>.“

Název: Mojito z vlastní zahrádky

Autor: Mgr. Jana Dostálová

Anotace: Žáci vždy ocení, pokud se mohou naučit něco praktického, co využijí v běžném životě a čím mohou překvapit a potěšit na oslavě či večírku své kamarády nebo rodiče. Pěkným příkladem je příprava mojita. Pokud tento oblíbený nápoj naučíme žáky připravovat z vlastnoručně vypěstované máty, kterou žáci za tímto účelem sami nasejí a o kterou se dlouhodobě starají, tato vzdělávací aktivita získává zcela nový rozměr. Žáci se tak učí plánovat do budoucna, systematické práci, trpělivosti a spolupráci. Navíc začínají uvažovat v dlouhodobé perspektivě, což je v dnešní době zaměřené na rychlý efekt pro ně osobně velmi cenné.

Vzdělávací oblast RVP ZV: Člověk a svět práce

Tematický okruh: Pěstitelské práce a příprava pokrmů

Doporučený věk žáků: 1. i 2. stupeň ZŠ

Časová náročnost: dlouhodobá aktivita v rámci pěstitelských prací (1. pololetí),
1 vyučovací hodina v rámci přípravy pokrmů

Cíle (očekávané výstupy podle RVP):

Příprava pokrmů 1. stupeň

ČSP-5-4-01 orientuje se v základním vybavení kuchyně;

ČSP-5-4-02 připraví samostatně jednoduchý pokrm;

ČSP-5-4-03 dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování;

ČSP-5-4-04 udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu v kuchyni.

Příprava pokrmů 2. stupeň

ČSP-9-5-01 používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče;

ČSP-9-5-02 připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy;

ČSP-9-5-04 udržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu v kuchyni.

Pěstitelské práce 1. stupeň

ČSP-3-3-02 pečuje o nenáročné rostliny;

ČSP-5-3-01 provádí jednoduché pěstitelské činnosti;

ČSP-5-3-03 volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní;

ČSP-5-3-04 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu.

Pěstitelské práce 2. stupeň

ČSP-9-3-01 volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin;

ČSP-9-3-03 používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu;

ČSP-9-3-05 dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu.

Cíle (z pohledu žáka):

- Žák spolupracuje při pěstování surovin i při výrobě nápoje s ostatními žáky;
- Uvědomuje si a respektuje práci a úspěchy vlastní i druhých;
- Uvědomuje si pěstitelské nároky rostlin a dovede je zabezpečit;
- Systematicky a dlouhodobě se věnuje pěstování rostlin;
- Pozoruje růst a vývin rostlin;
- Organizuje si práci ve skupině;
- Používá vhodné nástroje a pracovní postupy;
- Udržuje čistotu na pracovišti;
- Dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce.

Potřebný materiál: semínka máty (případně sazeničky), slunný pozemek (případně truhlík), limetka, třtinový cukr, led, slámka, míchátko.

Potřebné nářadí a pomůcky: nářadí pro práci na pozemku (motýčka, konev, hrábě, zahradnické nůžky), skleničky nebo hrnečky pro každého, vařečka.

Teoretický úvod:

Mojito je i u nás především v letních měsících velmi oblíbený tradiční kubánský koktejl, který se připravuje z čerstvých lístků máty, bílého rumu, surového třtinového cukru, limetky a perlivé vody. Někdy se přidává i hořký likér. Podává se ve vysokých sklenicích se slámkou a míchátkem. Do vysoké sklenice se přidá několik lístků máty (pečlivě umyjeme), cukr, nakrájené dílky limetky (či limetková šťáva) a ingredience se ve sklenici rozdrtí. Sklenice se poté naplní drceným ledem a zalije se bílým rumem (cca 4 cl). Koktejl se doleje perlivou vodou a zamíchá se. Nápoj se pije brčkem, sklenici je možno ozdobit výhonkem máty či kouskem limetky. Pro naše školní účely samozřejmě zvolíme nealkoholickou verzi.

Práce na pozemku vyžaduje kromě samotného pozemku také elementární znalosti o pěstování rostlin, základní zahradnické dovednosti a základní vybavení nástroji (motýčky, kbelíky, zahradnické konve, popřípadě hrábě). Informací pro začátečníky je dostatek, např.:

<http://www.sluzbyprozahradu.cz/pestovani-bylinek/>

Postup realizace aktivity:

1. Motivace

Učitel žáky seznámí s plánem na vytvoření záhonku (truhlíku) pro pěstování bylinek, které později využijí při přípravě pokrmů a nápojů ve školní kuchyňce. Může žáky zapojit i do výběru bylinek vhodných pro pěstování a následné použití v kuchyni.

2. Příprava pozemku

K úpravě části školního pozemku postačí malý, ale slunný kousek půdy 1 x 1 m, který s žáky poryjeme nebo pokopeme motyčkou a uhrabeme hráběmi. V případě, že nemáme vhodný pozemek, můžeme použít truhlík (ten naplníme propustnou zeminou – nejlépe směsí zahradní zeminy a kompostu).

3. Příprava osiva, případně sazenic

Pokud se rozhodneme pro setí, použijeme zakoupená semínka máty peprné nebo citrónové (má jemnější chuť). Pokud se rozhodneme pro výsadbu již předpěstovaných sazenic, urychlíme si čekání na výpěstky, ale zvýšíme finanční náročnost aktivity.

3. Setí, výsadba

Učitel vysvětlí žákům rozdíl mezi setím a výsadbou (může uvést výhody, nevýhody obou) a názorně předvede správný postup. Žáci napodobují činnost učitele. Zde je vhodné propojení mezipředmětových vztahů – přírodověda, přírodopis (význam kořene, stonku u rostlin apod.). Po zasetí (výsadbě) rostliny zalejeme. Učitel vysvětlí a názorně předvede vhodný postup při zalévání a přiměřené množství závlahy, žáci napodobují.

4. Úklid pracoviště

Učitel vede žáky k úklidu pracoviště jako samozřejmé součásti práce na pozemku.

5. Péče o rostliny

Učitel nastaví pravidla pravidelné péče o rostliny, jedná se především o zálivku (žáci se mohou střídat ve dvojicích). Zde je vhodné zdůraznit, že každé pěstování rostlin vyžaduje trpělivost, soustavnost a pravidelnost.

Zdroj obrázků: JANKŮ, Josef. Bylinky v nádobách. *Garden.cz* [online]. 1. 4. 2011, ©2001–2020 [cit. 13. 4. 2020]. ISSN 1803-0033. Dostupné z: <https://www.garden.cz/a/cz/6673-bylinky-v%C2%A0n%C3%A1dob%C3%A1ch-1/>

6. Příprava mojita

Žáci se rozdělí do skupinek po 4 až 5. Ve cvičné kuchyňce (nebo i ve třídě) si připraví nádobí (skleničky pro každého, případně nádobu na drcení). Do vysoké sklenice dají několik pečlivě umytých lístků máty, třtinový cukr, nakrájené dílky limetky (či limetkovou šťávu nebo citrón) a ingredience ve sklenici rozdrtí (lze použít vařečku). Sklenice poté naplní drceným ledem a zalijí perlivou vodou a zamíchají. Nápoj se pije brčkem, sklenici je možno ozdobit výhonkem máty či kouskem limetky nebo vlastnoručně vyrobeným míchátkem.

7. Zhodnocení práce

Žáci zhodnotí výsledek své práce při popíjení vlastnoručně vyrobeného mojita. Učitel provede zhodnocení práce všech skupin (do celkového hodnocení započítává zhodnocení spolupráce ve skupině, dodržení hygienických a bezpečnostních pravidel, úklid pracoviště).

Zdroj obrázků: Simple Mojito. *MONIN* [online]. MONIN, ©2020 [cit. 15. 4. 2020]. Dostupné z: <https://www.monin.com/us/simple-mojito.html>

Metodické poznámky, motivace, doporučení a rizika

Tato aktivita nabízí ideální příležitost k propojení mezipředmětových vztahů mezi pracovními činnostmi a přírodovědou, přírodopisem (učivo: význam kořene a stonku u rostlin, fotosyntéza, rozmnožování rostlin, poznávání druhů rostlin, podmínky a projevy života rostlin).

Jako zeminu do truhlíku nedoporučuji kupované substráty (často plesniví), nejlepší je směs zahradní zeminy a kompostu.

Při setí semínek musíme počítat s větší časovou náročností aktivity, je to však ideální příležitost k pozorování klíčení a růstu rostlin.

Při použití předpěstovaných sazenic se vyhneme případným pěstitelským neúspěchům během klíčení (přelití, vysušení) a aktivita se časově zkrátí, ale musíme počítat s vyššími náklady na nákup sazenic.

Každé pěstování rostlin vyžaduje trpělivost, soustavnost a pravidelnost, ke kterým je třeba žáky vést (tyto dovednosti často nejsou v dnešní době u žáků rozvinuty).

Použité zdroje:

Není-li uvedeno jinak, pochází použité obrázky z vlastních zdrojů autorky.